

AMET AQAY AQQINDA LÂTİFELER

ALLA, ALLA, APAQAY...

Özenbaşı Amet aqay qadını öpke ete:

– Asıl sen nasıl adamsıñ, bilmeyim, Amet. Qomşumuz Ali er kün işten qaytqanda qadınından al-
eval soray, bir şeyler ayta, küldüre, saba işke ketkende sağlıqlaşıp, onı öpip kete. Böyle yapmaq
seniñ aqlıña kelmey!

– Aqlıma kele, amma...

– Ya ne için sen de öyle yapmaysıñ?

– Seniñ canıñ ağırmazmı?

– Vay, sen öyle yapacaqsıñ da benim canım ağıracaqmı?

– Aysa, yarından başlap men de o apayğa öyle yapayım, – dey Amet aqay.

ALLAĞA YALAN AYTIP OTURA

Amet aqaynıñ apayı küzgüde öz aksini körüp:

– Allam, meni bu qadar dülber etip dünyağa ketirgeniñ için saña biñ bir kere teşekkür etem ! –
dep otura eken.

Bu lafnı eşitken Amet aqay birazdan tışarığa çıqa. Qomşu qadın: “Amet aqay, apayıñız
ne yapa?” – dep soray.

– Küzgüge baqıp Allağa yalan laflarını aytıp otura, – dey Amet aqay.

AMET AQAY ORAZANI ÇANALATA

Özenbaşlınıñ biri, macarını yekip çölge ketecek ola. Apayı oña dey:

– Ey, adam, sen ketesiñ amma, orazanıñ ne vaqıt, qaysı künü başlaycağını çölde qaydan
bileceksiñ?

– Doğru aytasıñ, apay, men barıp orazanıñ ne vaqıt kelecini, Amet aqaydan sorap bileyim, –
dey.

Amet aqay şu künü Boyka degen dağda, çalaşta özüne macar yasay eken. Adam onıñ yanına
barıp, oraza ne vaqıt başlaycağını soray.

Amet aqay ciddi bir mesele çezecek adam kibi, biraz tüşüngen soñ, qısqadan şöyle añlata:

– Yarın bizim bugünümüz sayılsın, lâkin bugün daa “yarın” degil, añlaysıñmı? Yoq, bir şey
añlamaysıñ? Men saña arapça bir kâğıt yazıp bereyim. Ne de yazsam, bugün oquma, yarın oqu.
Çölde olğan vaqtında bugünkü künüñni keçir de, yarınki küñni qıdır. Tünevinki kün keçken soñ,
yıldızlarğa baqıp, benim bergen kâğıtımni oqu. Mina bundan soñ, orazanıñ ne vaqıt başlaycağını
bilirsıñ.

Adam şu künü kâğıtqa baqmay. Ekinci künü kene “bugün” ola ve o kâğıtnı oqumaqni yarınğa
qaldıra. Böyleliknen, ğarip Özenbaşı bütün ay devamında öz macarınen keñ-qulan çöllerde yürüp,
orazanıñ ne vaqıt başlaycağını, bugün degil, yarın qıdır. Qıdır, amma aslı tapıp olamay. O
Özenbaşqa kelgende, oraza endi bitken eken.

– Bugün arefe künü, – dey oña apayı, yarın oraza bite. Endi qurban bayramına bir qoy qurban
çalmağa azırlanmaq gerek.

Bir ay orazanı çölde qıdırıp yürgen adam, aradan biraz vaqıt keçken soñ, Amet aqaynı köre:

Vallai, saña canım ağırdı, Amet aqay, bu qadarğace aldatmaq olurmı adamnı, – dep elem ete.

Amet aqay külip, cevap bere:

– Ne içün canıñ ağırdı, yoqsa bir ay aç yürdiñmi?

AYTMAĞAN OLSAÑ...

Bir adam Amet aqayğa şaqqa etip:

– Biz er vaqıt seni bir-birimizge yamanlayıq, – dey.

– Şu lafıñ aymağan olsañ seniñ ahmaq ekenini bilmez edim, – dey Amet aqay.

AZIR CEVAP AMET AQAY

Bayğa çoban olğan Amet aqay qoylarını yaylağa aydap çıqa. Bir qaç künden soñ bay kele. Baqsa, qoylar körünmey.

– Amet aqay, qoylar qayda ya ? – dep soray.

– Qayda olsun, qırqını berdim qasapqa, qırqını qoşma esapqa, qırqı yardan atladı, qırqı da onıñ artından ketti. Bir eçki qalğan edi, oña da balam çan taqtı. Ne saña berir, ne de maña.

BUVNIÑ AQQI

Bir kün Amet aqay pek aç ola, lâkin evinde qatıp qalğan bir tilim ötmeginden başka bir şeyi yoq eken. Ne yapmalı? Özenbaş qavehanesine kire. Baqsa qaveci qave pişire. Amet aqay barıp, ötmegini qaveniñ buvuna biraz tuta, o az da olsa yımşağan soñ, aşap bitire ve qaytacaq ola. Şu vaqıt onı qaveci toqtata.

– Ya parasını bermeysiñmi?

– Ne içün para bereyim?

– Qavemniñ buvundan faydalanğanıñ içün.

– Buv da satılmanı yoqsa?

– Dünyada er şey satıla.

Bu zaman Amet aqay cebinden beş altı kapigi olğan torbaçığını çıkarıp, onı qaveciniñ qulağı altında jañğırdı ve:

– Buniñ sesi seniñ qave buvına aqtır, dey.

EKİ YAVLUQ TOPRAQ

Han Amet aqayğa pek açuvlana ve:

– Bugünden soñ benim toprağıma ayaq basma! dep, onı aydap yibere. Ya Amet aqay ne yapqan?

Aqyarğa barıp, eki yavluq beyaz kireçli topraq qazıp ala. Topraq tolu bu yavluqları çarıqlarınıñ astından keçirip, sarıp, bağlay ve saray ögünde, hannıñ selbileri arasında yüre.

Han, sarayniñ sofasından Amet aqayni köre ve oña bağıra:

– Ey, pezevenk, men saña bu yerde yürme degen edim de! Qayda cellât? Bu itaatsızniñ, oğursız başını kesip atsın!

Amet aqay hanğa şöyle cevap bere:

– Han azretleri, benim ayaqlarım sizniñ toprağıñızğa basıp yürmekni, aqılma bile ketirmeyler. Olarğa buniñ keregi de yoq.

– O ne degeniň? – dep bağıraqlay ökelengen han, – Sen utanmayıp, benim öz közümnem körüp turğan şeyni, red etecek olasıñmı? Ya da meni soqurlanğan, belleysiñmi?

– Soqurlanmağan olsañız, yahşı baqıñız benim çarıqlarımniň túbündeki, Aqyardan alınğan topraqtır.

Han, Amet aqayniň çarıqları, beyaz kireçli topraq tolu yavluqlarnem bağlanğanını körgen soň, öyle oşlanıp külgen ki, az qalğan sıqılmağa.

MUBAREK TAMÇI

Yañı cübbesini kiygen imam evge qaytqanda yağmurda qala. Cübbesini haraplamamaq için evine çapa. Onı Amet aqay köre:

– Ey, imam aqay, – dep qıçıra o, – qayda çapasıñ?!

– Üstümde yañı cübbem bar, oğlum, sılanır dep qorqam, – dey imam.

– Ah, efendi, sevimli Allaniň kökünden tüşken mubarek suvdan qaçmaq saña lâyıqmı?

Ekinci künü, tarlada çalışqanda, Amet aqay da yağmur seline rastkele ve qaça. Onı körgen imam:

– Ey, Amet aqay, tünevin maña aqıl ögretken ediñ, ya özüñ ne çapasıñ, – dep küle.

Amet aqay şu saat cevap bere:

– Tünevin sen sılanmayım dep yağmurdan qaçıp büyük güna qazandıñ. Men sılanmaqтан qorqmayım. Lâkin kökten tüşken mubarek tamçılarnı ayağımnem taptamayım, dep çapam.

MUSAFİRLİKTEŇ QAYTQANDA

Amet aqay qorantasinen qomşu köyden musafirlikteŇ qaytqanda yolda bir arabanı toqtata da onıñ saibini soray:

– Özenbaşqace ekimizden qaç kümüş alırsıñ?

– Sizden ve qadıñızdan bir buçuq kümüş alırım. Balalar ise bedava oturıp keter.

Amet aqay sevine-sevine balalarını arabağa otura. Apayniň “Amet, bizim o qadar aqçamız yoq, sen ne yapasıñ?” degenine baqmadan:

– Aydı, balalar, sizler kete beresiñiz. Biz cayav kelirmiz, – dey.

MÜCİZE

Bir kün Amet aqay hanğa qavurılğan qaz satın ala, lâkin yolda kelgende oña suqlanıp, bir ayağıni qoparıp aşay. Kene yahşı, hannıñ çastına, bazar saraydan çoq uzaq degil eken, qazniñ tek bir ayağı ketken.

Amet aqay onı ketirip şorbacısına bergende, han qazniñ bir ayağı olmağanını körip:

– Qazğa ne oldı ya? Ekinci ayağı qayda? – dep soray.

– Han efendi, – dey Amet aqay, özüni iç bir qabaatsız sayıp, – bugünden başlap, Bağçasarayniñ bütün qazları bir ayaqlı olğan. İnanmasañız, özüñizniñ közyaş çeşmeñiz yanına barıp baqıñız.

Qış olğanından, hannıñ üşügen qazları birer ayaqlarını qarınlarına basıp, birer ayaq üstüne tura ekenler.

– Davul ketirip, onı çoqmarlap başlañız, – dey han.

Davul sesinden qorqqan qazlar, o bir ayaqlarını da tüşürüp, tabana quvet qaçalar.

– Soň nasıl, – dey han, – tutuldıñmı? Doğrusını ayt, qazniñ ekinci ayağı qayda?

– Padişa azretleri, dey Amet aqay, qorqu mücize doğura. Siz olarnı qorqutıp, olarda ikinci ayaq peyda ettiñiz. Eger bu çoqmarnen sizniñ başıñızğa ursalar, qorqqanıñızdan, bu yerden eki ayaqlap degil de, dört ayaqlap qaçar ediñiz.

Han Amet aqayniñ azırcevaplığına şaşıp, küle ve oña bu şaqası için bir kise tütün bere.

NESSİR YOQSA ŞİIRİYET?

Yaş edebiyat aveskârı, Amet aqaydan soray:

– Aytıñız ya, icadımni nesirgemi (prozağamı) bağışlayım, yoqsa şiiriyetkemi (poeziyağamı)?

– Nesirge.

– Öylemi, demek, ikâyelerimni oqudıñız ve begendiñiz?

– Yoq, amma şiirleriñizni oqudım, – dep cevaplana Amet aqay.

OCAQ ŞAQASI

Bir kün Bağçasaray hanı, qurnazlıqta Amet aqayni yeñecek ola ve oña muracaat etip şöyle dey:

– Men saña bir vazife beririm, eda etseñ mukâfat alırsıñ, becerip olamasañ, başıñni kestiririm, añlaştıqmı?

– Aytması sizden, yapması menden, añlaştıq.

Şundan soñ han ayta:

– Menim sarayımdan çıq ve qaytıp benim yanıma kel, lâkin yol boyu kimsege toqunma, iç bir şeyge eliñni tiydirmey. Eger birevge toqunsañ, nenen tiygen olsañ, seni o şeyden marum eterim.

Amet aqay saraydan çıqqaninen, han yolğa yüz qaravul qoya. Bütün yollarnı keseler, adam degil, atta pire bile keçip olamaycaq.

Ya şaqacı nasıl etip hannıñ yanına, sarayğa kirgen? Mina nasıl! Yavaştan merdivenni tayandırıp, damğa çıqa, bacdan evge tüşe ve hannıñ ögünde peyda ola:

– Kördiñizmi, han, qarlıq sizniñ saçlarıñızni çalartqan, aqlıñızni toqallaştırğan. Maña, Özenbaşlı aqıllığa, böyle vazifeni çezmek qıyındır, belleysiñizmi yoqsa? – dey.

OŞATAM, AMMA AYTMAM

Qurban bayramı arfesinde, Amet aqay bir qoy satın ala ve arança qapay. Çayırdı oynaqlap yürmege alışqan bu qoy, başqalarından ayırılıp mında kelgen soñ, bütün gece qıçırıp, şorbacısına yuqu bermey eken. Amet aqay ahır-soñu dayanıp olamay. Açıvlanıp arança kire de:

– Ne için bağırıp, ortalıqni yıqasıñ, domuz! – dey.

Amet aqayniñ böyle degenini eşitken qadını:

– Ev, musulman, sen degeniñden haberiñ barmı? Qoyğa domuz dediñ, endi o qurbanlıqqa keçmez. Bunı Muhammed azretleri yasaq etken.

Amet aqay ertesi künü qoyni acele sata ve onıñ yerine başqasını ketirip arança qapay. Özü ise, yuqlamağa yata. Lâkin, bu qoy da özünüñ qurban çalınacağını duyğanı kibi qıçırmağa başlay. Amet aqayğa raatlıq bermey.

Amet aqay açıvlanganından aşırıq tıp urbasinen çapıp çıqa da, arannıñ qapısından baqıp, yavaştan:

– Ah, seni de anavğa oşatam, amma adını aytmam, – dey.

ÖLGEN EŞEK

Amet aqaynıñ eşegi ölgende, o bir qaç kün pek yanıqlap yüre. Soy-sopları oña:
– Seniñ birinci qadınıñ keçingende, bu qadar efkârlanmağan ediñ. Ölgene eşekke o qadar yanıp-küymek olurmu? – deyley.
– Nasıl ağlamayım? Menim qadınım keçingen soñ, epiñiz “saña daa yahşısını tapıp berirmiz”, dep, meni teselli etken ediñiz. Şimdi ise eşegim öldi, amma biriñiz, “saña daa yahşı bir eşek taparmız”, dep aytmadıñız, – degen Amet aqay.

ÖZENBAŞTA AQILLI ÇOQMI?

Bir özenbaşlı, Amet aqayğa:

– Amet aqay, bizim Özenbaşta aqıllı çoqmi, sayıp çıq baqayım, – dey.
– Aqıllı adam Özenbaşta aқиқaten de çoq, olarnı sayıp çıqmaq zor, lâkin ahmaqı say deseñ şu daqqası ayırım, – dey Amet aqay.

QAÇAQ

Amet aqay Özenbaştaki un satıcığa borclu eken. Un satıcı parasını almaq içün, Amet aqaynıñ peşinden yürüp başlay. Amet aqay ise, ondan gizlenip yüre. Künlerniñ birinde, o Amet aqaynı köre ve onıñ artından çapa. Amet aqay qaça, kelip evine kire ve qapını içerden mandallay. Şu daqqada onıñ apayı çıqıp, un satıcığa dey:

– Amet aqay evde yoq, o dağğa ketti.
– Keçken sefer de, dağğa ketken edi. Bu sefer de, kene dağğa kettimi? Bütün vaqıt dağda yüre, anda ne bar eken oña?
– Qora yapmaq içün ağaç kese. Azbarnı qoralaycaq. Borcğa para bergenler evimizniñ yanına toplanıp, omuzlarinen qorağa qaşınalar, olarnıñ yünleriniñ bayağısı qorağa ilinip qalır. O yünlerden men çorap örerim. Amet aqay ise, olarnı satıp borclarını öder.

Un satıcı oña bir şey aytmay, qayıp kete. Lâkin künlerniñ birinde, un satıcı Amet aqaynı yolda rastketire:

– Utanmaysıñmı, borcuñnı bermeysiñ, özüñ de qaçıp yüresiñ?
– Saña ne qadar borcum bar?
– Yüz altın.
– Eger men eki künden soñ, saña doqsan doquz buçuğını bersem, saña ne qadar daa borcum qalacaq?
– Yarım kapık.
– Alla, Alla! Yarım kapikke, o qadar şamata qoparman kerekmi şu, – dey Amet aqay, utanmaysıñmı?

QARĞA VE AMET AQAY

Bir kün, Amet aqay Özenbaş özenine barıp urbasını yuva. Şu arada bir qarğa uçıp kelip, onıñ bir topaç sabunını alıp kete.

Amet aqay yerinden atılıp tura, amma... Qarğanı tapsañ al. O qarğanıñ sim-siya qanatlarına baqıp:

– Onıñ qanatları benim urbalarımın da kirli, qara eken. Yuvunsın, arınsın, – dey.

QATIRMI, ADAMMI?

Amet aqay Yalta bazarından bir qatır satın ala. Birinci künü minip, canını ağırtmayım dep, boynundan bağlap, yayladan Özenbaşqa cayav kete. Kete amma, artına aylanıp baqmay. Bazarda yürgen eki hırsız ise onıñ peşinden tüşe. Olar Amet aqayğa duyduymayıp, qatırnıñ boynundaki yipni çezeler. Olardan biri yipni öz boynuna bağlap, yavaş yavaş Amet aqaynıñ artından kele bere. O biri ise qatırnı alıp kene bazarğa qayta. Bu aynecilikni duymağan Amet aqay, Özenbaşqa kele, evi yanında apayını körip:

- Ey, Ayşeşerfe, mina bu qatırnı begenesiñmi, dep soray.
- Ayşeşerfe şaşmalay, etrafına baqına...
- Eger begenmeseñ ayt, yarın barıp satarım, başqasını alırım!
- Ya seniñ begenilecek qatırnıñ qayda, dep soray apayı esini başına toplap.
- Amet aqay aylanıp baqsa ne körsün, qatır yerine boynundan bağlı bir adam tura.
- Ya bu nasıl şey? Satın alğanda sen qatır ediñ, endi adamğa çevirildiñmi?
- Bağışlañız meni şorbacı, dey hırsız, men şeerde yaşağanda söz diñlemegenim için anamnen babam meni qarğadılar, olarnıñ qarğışından qatırğa çevirildim, sen meni satın alıp yayladan öz evine kelgence men yapqanlarıma peşman oldım ve kene adamğa döndim.
- Amet aqay qızılçiq tayağını alıp, adamğa çevirilgen qatırnı yahşı kötekley, soñ:
- Bar evine qayt, bir da közüme körünme, em yamanlıq yapma. Eger yamanlıq yapsañ, kene yaman quylu qatırğa çevirilirsñ, dey de onı aydap yibere.
- Hırsız kene yaylağa, dostunıñ yanına qayta.
- Amet aqay ise evi aldında dolana, Allanı alğışlay.
- Ya sen böyle belâğa oğrap da Allanı da ne için, alğışlaysñ, dey qomşusı.
- Sen qatırnıñ adamğa çevirilgenini aytasñ ğaliba. Ya barıp da onıñ üstünde özüm olğan olsam. O adamğa çevirilgende men qatırğa dönecek edim de...

QAYTIP KELSEM, QAYDA YAŞAYCAĞIM?

- Qomşusı Amet aqayğa:
- Bu qadar ömür kördiñ, acılıqqa barıp, tevbe etip, ibadet etseñ olmaymı ? – degen.
  - Ya acılıqqa barmağa param olmasa ne yapayım ? – dey Amet aqay.
  - Evini satıp yoluna masraf etseñ olmaymı? – dey qomşusı.
  - Ya qaytıp kelsem qayda yaşaycam? Qaytmayıp Kâbede qalsam, Alla “Ey, ahmaq, ne için evini satıp benim evimde yaşaysñ?” demeycekmi? – degen.

SOÑUNI SORAMA

Amet aqay iç bir türlü içkige alışıp olamağan. İçken soñ, er vaqıt başı ağıra eken. Şu köyde er daim sarğuş yürgen bir tilencinen aqıl tanışa:

- İçken soñ başım ağıra, ne yapmalı?
- Daa içmelisiñ, – dey tilenci.
- İçem, lâkin kene ağıra.
- Bir daa içmelisiñ.
- Öyle amma, soñu ne olacaq, – dep soray Amet aqay.
- Soñunı sorama, maña baq, maña! – dey tilenci.

SORASAM, PARAM YETMEZ

Qadınımın doğğan kününe ne bağışlaycağımın düşünem, bir aqıl berse, – dedi Amet aqay bir arqadaşına.

- Özünden soramaysıñmı? – dedi arqadaşı.
- Sorasam, param yetmez dep qorqam, – dedi Amet aqay.

TATLI NOĞAY

Özenbaşlı Amet aqaynıñ evine Dereköylü qomşusınıñ oğlu kirip kele:

- Sizden bir şey soraycaq edim.
- Qulağım sende!
- Bilesiñiz özüm tatım, qadınım ise noğay...
- Soñ?
- Tünevin doğğan evlâdımız kim olacaq ya?
- Şuña da aqlıñ yetmedimi? Balañ tatlı noğay olur daa! – dey Amet aqay.

TEK İÇİNDE OLMA...

- Cenaze vaqtında tabutnıñ oñ tarafında tursañ doğru olamı, sol tarafındamı? – dep soray bir musafir Özenbaşlı Amet aqaydan.
- O siziñ işiñiz, qayda isterseñiz o erde turuñız, tek tabutnıñ içinde olmañız, – dey Amet aqay.

TİLKİNİN QUYRUĞI

Ramet çelebi yalancılar yarışından ümütini üzme ve bir ikâye daa başlay.

– Bugün ormanda bir tilki kördim. Onıñ quyruğı eñ azdan altı arşın edi. Eger yalan olsa, quran öpeyim!

Amet aqay onıñ yalanını tüzete:

- Tilkiniñ altı arşın quyruğı olamı? Endi sen Alladan er bir arşınınıñ için birer tayaq aşaycañ.
- Yahşı, – dey Ramet çelebi, – men kerçekten de biraz qabartıp ayttım, altı degil, dört arşın edi, quran öpeyim!
- Adamlar seniñ aytqanıñ kibi, uzun quyruqlı tilkini bir zaman körmegenler. Mına saña, eki arşın için eki tayaq daa, – dep Amet aqay Ramet çelebiniñ ayaqlarına ura.
- Doğru aytasıñ, dört degil, eki arşın edi. İnanmasañ, quran öpeyim!
- Bu da yalan, mına saña eki tayaq daa!
- Eki arşın elbette, çoqça, lâkin eki süyem bir edi. İnanmasañ, quran öpeyim!
- Endi mıtlaq şaşırdıñ! – dep, Amet aqay bir daa ura.
- Oy seni, şeytan, ne için meni urasıñ? Ne, tilkiniñ quyruğı olmaymı yoqsa?
- Tilkniñ eki süyemlik quyruğı olmay. Men seni onıñ quyruğını biraz uzat, dep uram.
- Qaysı tarafqa uzatayım da, seniñ istegeniñ kibi olsun?
- Kerçek olğan tarafqa uzat, – dey Amet aqay.

TÜPSÜZ ÇAPÇAQ

Yaz yağmursuz, qurğaq keçə. Özenbaşta bəreket olmay. Amet aqay tüşünə: bağ-bağçalarnı suvarmaq kerek, lâkin adamlar suvnu yükseklikke taşımağa qıynalalar. Ne yapmaq kerek?

O çoq tüşünə ve onıñ çaresini tapa. Amet aqaynıñ bir bekmez çapçağı bar edi. O çapçaqnıñ tübünü teşip, özünüñ bağçasına qoya. Onıñ bağçası ise, Özenbaşta er kesniñkinden yuxsekte eken. Amet aqay minarenıñ töpesine çıqıp, köyniñ bütün halqına muracaat ete:

– Cemaat, meni diñleñiz! Men bağçamda yuqlay edim. Öyle bir ses işittim ki, oña itaat etmeməge çarem yoq.

O ses maña şöyle dedi:

– Oğlum, bekmez çapçağıñnı bağçanıñ ortasına qoy, Özenbaş adamlarına ayt kelsinler, onı suvnen toldursınlar. Olarnıñ emeklerini taqdirlemek için ise, oğlum, saña aytam, çapçaqqa soñki bir qopqa suvnu kim tökse, bağçanıñ yarisını oña ber!

Amet aqaynıñ bağçası küçük olsa da, bir qopqa bedava suv için bağçanıñ yarisını almağa istemegen adam tapılmay. Er kes qoluna qopqa alıp, suvğa çapa, Amet aqaynıñ bağçasındaki çapçaqqa suv taşımağa başlay. Er bir adam çapçaqnı birinci olaraq toldurmaq istey. Olar aşağıdan yuqarığa, yuqarıdan aşağı çapalar.

Bayağı vaqıt keçken soñ, bazı birevleri:

– Bu nasıl şey ya, Amet aqay, arıqtaki suv endi bitip otura, seniñ çapçağıñ ise, alâ daa tolmay, – dep qıçırışalar.

– Sabırnıñ tübü sarı altındır, üçer kere daa barıp kelseñiz, soñ tolar, – dey Amet aqay.

Olar üçer kere degil, altışar kere daa qatnaylar, arıqtaki suvnu taşıp bitireler, lâkin Amet aqaynıñ çapçağı tolmay. Ahır-soñu, olar çapçaqnıñ tübsüz olğanını añlaylar ve Amet aqayğa darılıp başlaylar.

Amet aqay olarğa baqıp külümsirey de:

– Nafîle yerde açuvlanmañız, cemaat, başlarıñıznı köter de bir baqıñız, taşığan suvıñız qayda aqa, – dey.

Çapçaqnıñ tübünden toqtamadan, özleriniñ bağçalarına doğru aqqan suvnu körgen cemaat pek hoşnut ola, Amet aqaynı algışaylar.

ÜÇ NASİAT

Bir kün Amet aqay, molla bostanınıñ yanından keçə. Molla ise, şu vaqıt kimden bedava faydalanmasını, qabaqlarnı köyge yollamaqnı tüşünip tura eken. Şu yerden keçip keteyatqan Amet aqaynı çağırıp, şöyle dey:

– Ey, azamat oğlum, eger sen bu qabaq tolu çuvalnı köyge alıp barsañ, men saña üç nasiat aytarım, olar saña paradan da ziyade kerek olur.

Mollanıñ açközlüğünü pek yahşı bilgen Amet aqay, ondan para çıqmaycağını bile, lâkin onıñ nasiatnıñ meraqlana. Qabaq tolu çuvalnı köterip, köyge yol ala. Onıñle yan-yanaşa molla da adımlay.

– Diñle birinci nasiatımnı, – dey molla.

– Eger saña birisi cayav yürmek at minmekten yahşı dese, inanma.

Bunu eşitken Ametaqay:

– Neday manasız şey aytasıñ, bu da ne maraznıñ nasiatı, bunı er bir ahmaq bile, – dey.

– Aşıqma, aşıqma, – dey molla. – Eger sen ikinci öğütümni işitseñ, bedava alıp barmağanıñnı añlarsıñ.

– Aydı şunu diñleyim, – dep tüşünə Amet aqay, – belki ikinci nasiatı kerek olur. – Qana, ayt ekincisini.

Molla ekincisini ayta:

– Eger saña, bekârlıq evli oluvdan eyidir, deseler, sen buña da inanma.

– Tıfı! – dep sögüne Amet aqay. – Sen molla meni aldatasıñ. Yahşısı paranı ber. O, elbette, seniñ ahmaq nasiatından faydalıdır.

– Aşıqma, aşıqma. Sen üçüncü nasiatnı diñlemediñ, – dey qorqqanından molla.

– Eger, evelki eki nasiat öyle pek qıymetli olmasa da, üçüncisini sen bir oba altınğa da deñişmezsıñ.

Amet aqay biraz yürgen soñ:

– Seni diñleyim, molla, – dey. Molla üçüncü nasiatnı da ayta:

– Oğlum, eger saña, fuqarelik baylıqtan yahşı deseler, buña iç de inanma.

Şu vaqıt olar uçurım yanına kelip qalalar.

– Öyle olsa, menden de bir nasiat diñle, – dey Amet aqay ve omuzındaki qabaq tolu çuvalnı uçurımdan aşağı ata da:

– Eger saña, qabaqlar parlanmadı deseler, sen, molla aqay, iç de inanma! – dey.

YIMIRTASINA KÖRE TAVUĞI

“Men Amet aqaynı ille aldatırım. Onı öyle masqara eterim ki, yalancı dep nam qazanğanına biñ bir kere peşman eter”, – dey Rahmet Çelebi aldanğanını biraz unutqan soñ.

Aradan çoq vaqıt keçmey. İstanbul yalancılarınıñ paşası Rahmet Çelebi bir daa Amet aqaynıñ azbarında peyda ola.

– Alla musafiri keldi, eviñe alasıñmı? – dep soray.

Amet aqay musafirni içeri kirsete. Ayaq ve qolları yuvmaq içün oña bir quman suv bere. Rahmet Çelebi ayaq-qollarını yuva, kilimge basıp, özüne azırlanılğan yerge keçip otura ve Amet aqayğa şöyle dey:

– Bizde İstanbul civarında yaqında pek büyük bir yımırta taptılar. O yımirtanıñ sarısından aş azırladılar. Dört yüz adam aşap bitirilmadı. Böyle yımırta tapılğanına sen taaciplenmeysiñmi?

– Yoq, – dey Amet aqay özüni sıqmayıp, – bundan on yıl evelsi benim babam quş körge, o quşnıñ bir ayağı Bulğaristanda olsa, ikinci ayağınıñ tırnaqlarınen Boğaz qayaları altındaki Türk qalesiniñ divarlarını tırnay eken.

Rahmet Çelebi dayanıp olamay ve Amet aqaynıñ sözünü böle:

– Qırım aqqında ne qadar üfürsen de lafını bölmem. Lâkin İstanbul aqqında böyle yalan aytqanına dayanıp olamayım, – dey.

– Menim yalan aytqanımnı qaydan bildiñ? – dep soray Amet aqay.

– Tüşün de baq, seniñ şimdi tarif etken quşuñ kibi quş olamı dünyada? Yalannıñ da bir qararı olmaq kerektir daa!

– Sayğılı musafir, – dey Amet aqay, sen özüñ düşün de baq, eger benim tariflegen quşum olmasa, seniñ aytqan yımirtanıñ qaysı ayvan qozlaycaq? Sen özüñ qozlar ediñmi?...

YIQLIR DAA...

Amet aqaydan:

– Horaz neçün bir ayağını köterip tura? – dep soraylar.

Amet aqay:

– Şunu da bilmeysizmi. Eger horaz eki ayağını da birden köterse, yıqlır daa... – dey.